

OEFENING 2:
DE EIGENTIJDSE EN ONEIGENTIJDSE LEERKRACHT
LEZEN EN NOTEREN WAT ER STAAT

<p>Situering</p>	<p>Woorden zijn voor interpretatie vatbaar. Vaak interpreteren we de woorden en lezen we niet steeds wat er staat. We weten al wat er wordt bedoeld en wat de tekstschrijver wilt zeggen. Maar is dat wel zo? Staat er wat we denken dat er staat? Bedoelt de schrijver wel wat wij denken dat er staat? Lezen we vaak niet (vanuit) onze eigen gedachten en opvattingen (in) de tekst? Zo vroegen we aan een groep studenten hoe een liefdevolle ervaring in de klas zich kan tonen. In koor riep men: 'door zelf enthousiast te zijn'. Daarop vroegen we hen om het glossarium en de tekst over 'enthousiasme' erbij te nemen en in één zin aan te geven wat daar staat. De eerste stak zijn vinger op en riep uit: 'Een enthousiaste leerkracht zorgt ervoor dat zijn leerlingen plezier hebben in de les'. Een aandachtige lezer zal opmerken dat deze uitspraak niet in de tekst staat maar een eigen interpretatie is van de geschreven woorden.</p> <p>Deze oefening is een leesoefening om ons in de tekst te trekken en bij de tekst te houden en ons dus niet af te leiden door wat we al weten en denken. In deze oefening willen we de woorden laten spreken ('hen een leerkracht geven') door zelf aanwezig te zijn bij de tekst. Op deze manier proberen we recht te doen aan de woorden en aan de 'liefde van het vak'.</p>
<p>Doelstelling(en)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De bereidheid ontwikkelen om te lezen wat er staat, in plaats van te lezen wat we denken dat er staat. • De essentie uitdrukken van de 'eigentijdse leerkracht'. • De essentie uitdrukken van de 'oneigentijdse leerkracht'. • Het besef ontwikkelen dat lezen om aandacht vraagt dat een intellectuele inspanning is.
<p>Opdrachten en instructies</p>	<p><i>Opdracht 1</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Lees de tekst 'Meesterschap' van Maarten Simons. ○ Neem je notitieboek. Op één blad schrijf je als titel 'eigentijdse leerkracht', op een volgende blad de titel 'oneigentijdse leerkracht'. ○ Lees de tekst opnieuw, zin per zin en neem dat woord of zin(sdeel) over dat je in verband brengt met de eigentijdse leerkracht. ○ Doe daarna hetzelfde voor de 'oneigentijdse leerkracht': lees zin per zin en neem dat woord of zin(sdeel) over dat je in verband brengt met de figuur van de eigentijdse leerkracht. <p><i>Opdracht 2</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Lees de woorden en zinnen luidop die je genoteerd hebt bij de 'oneigentijdse leerkracht'. Verifieer zo nodig aan de hand van de tekst of de woorden correct zijn overgenomen.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Schrijf (op basis van deze woorden) in precies vijf zinnen de essentie van de 'oneigentijdse leerkracht', blijf kort bij de woorden en de tekst. Doe dit schriftelijk en individueel. ○ Doe hetzelfde voor de 'eigentijdse leerkracht'.
Uitbreiding	<p><i>Verwerking in klasverband</i></p> <p>In combinatie met deze oefeningen die individueel gemaakt moet worden, kan de docent de opdracht geven tot groeps gesprekken:</p> <p><i>Na opdracht 1</i></p> <p>Deze lees oefening kan individueel voorbereid worden waarna een groeps- of klassikaal gesprek gevoerd kan worden over de woorden en zinnen. Volgende vragen zijn hierbij richtinggevend:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waarom heb je die zin of dat woord onder die figuur geplaatst? • Waar heb je dat gelezen in de tekst? Kan je dat aanwijzen of verifiëren? <p><i>Na opdracht 2</i></p> <p>Opdracht 2 wordt individueel en schriftelijk gemaakt. Daarna lees je je vijf zinnen voor aan je medestudenten (beperk de gespreksgroep tot maximaal vijf personen). Volgende vragen zijn richtinggevend:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 'Waarom gebruik je woord X? Gebruikt de auteur dat woord ook? Waar in de tekst staat woord X? Hoe verhoudt jouw woord X zich tot het woord Y dat in de tekst staat? • Waarom gebruik je dit lidwoord, bijvoeglijke naamwoord, bijwoord? Drukt dat uit wat je wilt zeggen?
Evaluatie	<ul style="list-style-type: none"> • Uit de notities en de gesprekken blijkt dat men inspanningen levert in het aandacht hebben voor wat er staat. Het gaat niet om het begrijpen of interpreteren van de tekst noch om het argumenteren van wat er niet staat of zou moeten staan. De inzet is om zich bij de tekst te kunnen houden en niet om het cultiveren van intellectuele capaciteiten. • We gaan ervan uit dat iedereen kan lezen. De inspanning die geleverd dient te worden, is dus geen cognitieve inspanning ('ik ben niet zo slim', 'ik begrijp dit niet') maar een kwestie van engagement en tijd vrij maken om zich bezig te houden met de tekst. • De opdracht slaagt indien men bereid is zich in te laten met de tekst en zich te engageren. Excuses als 'ik kan dit niet, ik vind dit niet zinvol of nuttig, ik ken dit al' leiden af van de zaak en verhinderen om zich in te laten met de tekst.
Oefenmateriaal	<ul style="list-style-type: none"> • Tekst: Simons, M. (2009). Meesterschap. In J. Masschelein (red.). <i>De lichtheid van het opvoeden. Een oefening in kijken, lezen en denken</i> (pp. 21-37). Leuven: Lannoo. • Aantekeningenboek